Hatodik évfolyam. 107-dik szám. Kolozsvártt, 1876 csütörtök május 11

Előfizetési dij.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre . . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . . 4 „
Egyhóra helyben . . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési dijak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau **Budapesten:** Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Budapest szervitatér 5. sz. Braun Ede hirdetményi ügynöksége, Józseftér 10. sz. 1 emelet

Nyilttéri czikkek garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás: Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESBB CZIKKEK DIJAZTATNAK. **Kéziratok nem adatnak vissza.**

Kiadó-hivatal: Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

a

„KELET“

politikai és közgazdasági napilap

hatodik évfolyama második évnegyedére.

A „Kelet“ előfizetési ára:

Egész évre . . . . 16 frt
Félévre . . . . 8 frt
Negyedévre . . . 4 „
Egy hóra . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Amegrendelések legczélszerűbben postai utalványnyal alólirt könyvkereskedésébe küldendők.

Nolcz egyszerre beküldött előfizetés után tizteletpéldánynyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,
a „Kelet“ kiadója.

A szegény ember és a barát.

(—t). Az egyszeri embernek volt egy ki háza, földje, egy üszője, meg egy süldője Jött a jégeső, szántóját elverte; jött a ész, üszőjét elvitte, — s mikor a szegény ember legjobban töprenkednék vesztesegei fölött, átkozván eget és földet: érkezik a szomszédos zárda kolduló barátja, feketlen zsákját az ajtó sarkánál nagy ölcsen, földre csúsztatva s kegyes „dicsérességk“-kel köszöntve az összeszoritott ölü gazdát. A barát, mint eszélyes számit, maga is rágyújt a szegény ember keserves nótáira, sőt tóditja is, tele torokki szidja ezt a földet s szép csendesen égé viszi át a szót s addig-addig, hogy — beszédemet nem akarom hosszura nyujtani — egyszer csak előkerül ám a zsák az ajtó sarka mellől, a gazda süldője pedig félig adva, félig véve, belesétál a zsákba s a barát nagy fohászkodva tér haza, egy kis böjtös — malacz pecsenyére. A szegény embernek aztán mind hasztalan jutott később eszébe, hogy jobb lett volna legalább a süldőt megtartani, télen egy kis pénzt látni belőle, tavasszal még egy kis borjut is vehet vala rajta s igy szenvedett károit ismét helyre üthette volna. Akkor már késő volt, abból a zsákból nem szokott semmi visszakerülni . . .

Önkénytelen jut eszünkbe ez a malacz-historia, midőn a napokban olvasva a a „Kelet Népé“-ben, hogy „lapunk vezére nehány napra eltávozott a fővárosból“, a tisztelt lapvezért városunkban látjuk s halljuk, hogy a mi pár hava csak hirképen szárnyalt, most immár ténynyé vált: a conservativ párt az erdélyi részekben szervezkedett s természetesen organumot alapit magának — bizonynyal szép velinpapirosut; szerkesztőt inportál Budapestről, ki, ha nem is, mint a magyar mondja „mind a hatot“, hanem, legalább mint az angol: „mind a kettőt“ (as both) befogja s rágyujtva panaszra, kesergésre (persze nekiek nincs meg már a mindennapi kenyerük sem), a végén csak arra találunk felébredni, hogy az utolsó süldőnk is a klastrom falkájába került s aztán énekelhetünk kegyes zsolozsmákat, a tulvilágtól várva istenes voltunk méltó jutalmát — a zárdától már ideát megnyerve az absolutiót (származékaiban veszedelmes hangzásu egy szó . . .)

Tréfa, a mi tréfa — a tény megvan: conservativ párt ugyan nincs az erdélyi részekben, hanem van egy nehány malcontentus mágnásunk s ezek most — épen nem ügyetlenül választott időben — lapot alapitnak, majd csak megjő, már t. i. *ha* megjő, a mire nekiek szükségök van, a beterelendő párt, ennek alapján a a többség, a miniszteri székek — et caetera graeca.

Hát, a vad népek közt is igy megy a missio. A setétségben tévelygő gyapjas hajuak közé megérkezik a missionarius, letelepszik, egy jó darab földet feltör, árpával behinti — a vadak csak nézik: mi lesz ebből? Pár hó alatt az árpa gazdagon terem, a missionarius learatja, a magot megtöri, kezdettleges lombikon lepárologtatja. A vadak csak nézik: mi lesz ebből? Mi? hát pálinka — „kóstolja kend atyafi“; az atyafiak megkóstolják; tetszik nekik, megisszák az egész quantumot s hogy jövendőre megint legyen mit inni, maguk is neki fanyalódnak, földet törnek, árpát vetnek s ad majorem civilisationis gloriam: pálinkát isznak.

A csalétek itt minálunk is meg van bőven. Lám milyen nagy az adó, sok a tüzvész, árviz, hol igen nagy a szárazság, hol igen sok az eső, mindennek pedig az oka az, hogy ez a szabadoncz kormány olyan törvényeket terjeszt a parliament elé, melyek szerint mindnyájan egyenlő jogokkal, kötelességekkel birunk; a nemes urak többé nem kivételek az adófizetés, katonáskodás alól; nem épen feltételenül kötelessége a parasztnak, hogy négylovas hintójuk elől a sánczba is kitérjen; az az oka, hogy szabad az ipar, a vallás-gyakorlat — horrendum dictu még a zsidónak is! az az oka, hogy az uri székek eltöröltettek, plane most a békebirói intézmény is behozatik; a scriblerek orrára nem lehet, előleges czenzura utján, kapaczánt vetni, mert fölöttük esküdtszék itél — — holott, ha a régi áldott, boldog privilegiumos idők visszatérnének: adó nem volna annyi (t. i. a nemes urak vállain) s volna, a mint illik, helyes megkülönböztetés a „societé“ meg a „canaille“ között, mig most „mindenféle“ néppel kénytelen az ember összeelegyedni.

Hja bizony! fatalis egy állapot ez — s mi, őszintén megvallva, nagy érdeklődéssel fogjuk olvasni a kétfogatu velinpapirosos ujságból a világ végpusztulását s nyomoruságaink keserves leirását — csak egyre figyelmeztetjük jövendőbeli t. laptársunkat, arra t. i. hogy ez a szabadoncz nemzedék már annyira elfajult, hogy nem elégszik meg aval, ha valaki azt mondja: „de rosz világot élünk!“, hanem a *javitás módjai* felől is szeretne egy kis felvilágositást kapni. Mert hiában, ma már nem lehet épen csak parancsolni, hanem föl is kell világositani (átkozott felvilágosodás!) a népet, hogy mi válik javára.

S épen ez a bökkenő. Mert, hát láttuk mi a „kibontott“ zászlót, legalább egy szögletét, de véletlenül kicsillant a sárga-fekete szegély is. „A honvédség beleolvasztandó a közös hadseregbe.“ Kérdeztük, hogy, hát hogyan kell az „ázsiai“ közigazgatási állapotokon segitni, de a feleletet csak is a kinevezés panaceájában kinálgatták. Szerettük volna hallani, hogy az igazságszolgáltatási gyalázatos állapotokat (csakugyan skandalum, még a telepitvényeseknek is jogokat adtak!) hogyan lehetne megjavitani — de bizony választ itt sem kapánk. Aztán hát, milyen jól fogott volna ezeknek az eszmétlen, élhetetlen, „népszerüséget hajhászó“ ministereknek, egy kis jó tanács, hogy miként kell *a mai viszonyok közt*, kicsikarni a független bankot, a fogyasztási adók restitutióját stb. de, hát volt-e csak egy szó abban a fővárosi velin papirosos ujságban mindezekről? S volt-e egyátalán valaha szó a magyar nemzeti *önállóság, függetlenség terjesztéséről*, vagy pedig volt és van mindig és következetesen szó az aulicus tendentiakról, hol nyiltabban, hol leplezve; volt mindig és következetesen a szabadelvü eszmék lehurrogatása, a reactio és obscurantismus dédelgetése, egy kis absolutisticus szinezettel föleresztve — — hogy még az utolsó süldőnk is zsákba kerüljön . . .

Az ellen, természetesen, semmi alapos kifogásunk sem lehet, hogy egy nehány erdélyrészi mágnás juxot akar magának csinálni s mindennap telenyomat egy árkus papirt a régi privilegiumokat sirató gyász-érzelmeivel. Arra is mindenkinek megvan a maga joga ebben a veszedelmes szabadelvü alkotmányos világban, hogy a kritikát szabadon (minő csunya szó!) gyakorolja a közállapotok felett — csak arra az egyre kérjük a tisztelt vezér urakat, hogy midőn a sereg gyüjtésére kiindulnak, ne tartsanak bennünket erdélyrészieket épen olyan együgyüeknek, hogy mint az egyszeri szegény ember, mi is odaadjuk a barátnak utolsó süldőnket.

— **Az osztrák kormány** — Tiszának a szabadelvü párti klubban történt nyilatkozatával egyidejüleg — a kiegyezésről a „Pol. Correspondenz“-ben a következő pontozatokat tette közzé:

1. A vám- és kereskedelmi szerződés (lényegében mai szervezete szerint) tiz évre megujittatik; felmondani azt a kilenczedik év előtt nem lehet.

2. Az általános vámtariffára nézve megegyezés történt az iránt, hogy: a) nehány iparczikk, különösen a szövő ipar védelmére a vámtételek az ipar szükségleteinek megfelelő mérvben fölemeltessenek; b) a földmivelési termelés némely czikkeire a mostani vámok részben meghagyassanak, részben fölemeltessenek: c) a rongyra való kiviteli vám megtartassék; d) egy csomó fogyasztási czikkre, különösen kávéra, déli gyümölcsre, petroleumra, borra s több efélere a közös vámbevételek fokozása czéljából nagyobb vám vettessék.

3. A fogyasztási adók dolgában abban egyeztek meg, hogy a czukor- és szeszadó szükséges reformja iránti alkudozások minél előbb befejezendők s hogy e közben a gazdasági szeszfőzdék megfelelő előnyökben részeltetendők.

4. A közös költségekben való hozzájárulási arányban az eddigi quóta szintugy megtartatott, mint az adóvisszatéritésnek a közös vámjövedelemből való levonása, azon módositással mégis, hogy a monarchia két fele a kivitt czukor, szesz és sör utáni visszatéritést oly arányban viseli, a mily arányban a kérdéses

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

Jókai „Milton“-jából.

. nagynevü iró legujabb müvét, ha egyik müvésznőnk egészségi állapota engedi, Kolozsvár közönségének szombaton lesz alkalma eladva látni. E. Kovács Gyula jutalomjátéka lesz az s igy alkalomszerünek találjuk, rövid vonásokban a darabot ismertetve bemutatni közönségünknek izlelőül a darab egy, eddig sehol sem közlött részletét.

. darab drámai hőse sajátlag a királypárti Morton lord, ki Milton lánya: Bora kezéért versenyez Lambert puritán lovaggal. Az első felvonásban Bora azt mondja nekik, a véres kor, melyben élnek, nem a szerelem ideje; nem is választ most közülök, hanem egykor annak nyujtja majd kezét, ki pályáján — viharban, napfényben — egyaránt nemes marad. Midőn pedig atyja megvakul, kijelenti, hogy csak akkor lehet ő a másé, ha atyjának már nem lesz szüksége többé ő rá. A két lovag szerelmi versenye mint drámai ér fut át a darabon. Az első felvonásban a puritánok hatalmuk tetőpontján állnak s akkor Lambert törekszik nemesen megmenteni királypárti vetélytársát. A második felvonásban már a királypártiaké a világ s ekkor Morton menti meg puritán vetélytársát. De csak a szinfalak közt ily nemes. A szinpadra nemtelen szándékkal lép, elcsábitni Milton nejét, e könnyen csábitható asszonyt, ezáltal megtörni Milton szivét, hogy aztán a magában maradt Bora kezét elnyerhesse. Hogyan vélheti ily módon megnyerhetni azt a leányt, ki egy házban lakik mostohájával s hamar megtudhatja, (a mint meg is tudja) hogy Morton lord mennyire nem maradt nemes! A heves lord leteszi aztán álarczát s kijelenti Borának, ki elárulta Lambert iránti szerelmét, hogy birni fogja őt minden áron, bármi uton. Ettőlfogva Milton sorsa felett egy angyal (a leánya) s egy démon (a hitvese, egy nemes és egy nemtelen lovag küzdenek. Egyik elvesztésén, másik megmentésén munkál. Az ingatag nép, elfordul Miltontól, kit most királygyilkosnak neveznek. S hire terjed, hogy nála a király trónját veszélyeztető iratok is vannak. Ez iratokat kézre akarják keriteni. A nép is rátör a Milton házára. Orvosa, Flye, cselt gondol ki megmentésére. Koporsót hozat, melyre a költő neve van irva s áltemetést tervez, mintha Milton meghalt volna. Az igazság embere azonban megborzad a gondolattól, hogy ő a sirt megcsalja. Ekkor egy gondolata támad: munkáit, melyekbe eszméit öntötte, iratait, okmányait a koporsóba rakatja, hadd temessék el azokat; akkor aztán elmondhatják, hogy Milton csakugyan meghalt, mert a mit ott temetnek, az a Milton lelke. E jelenetet veszik olvasóink az alábbiakban. De alig viszik el a koporsót temetési menetben, jön Morton katonákkal s a nép által felgyujtott ház lángjai közepett elfogatja s börtönbe viteti Miltont. A Flye temetési terve tehát csak az iratokat menthette meg. A harmadik felvonásban Károly király előtt lady Milton — Morton lord és a babonásság által gonoszul elvakitva — vádolja férjét, Bora pedig védi atyját. A király maga elé hozatja Miltont, ugy adva ki magát előtte, mint egykori barátját a puritán világból. Ócsárolja a királyt (önmagát) s a királyságot; de Milton a mérséklet igéit hangoztatja s nem megy a lépre. A király megigéri Miltonnak védő kegyét s Borát is apja keblére vezeti. Eddig Miltont láttuk az éj (a vakság), a halál (a temetés) és a király előtt; következik „isten előtt.“ Az utolsó felvonás: törvényszék és istenitélet, Lady Milton vádolja férjét, hogy leányával büvös lánczolat köti össze. Morton (a gonosz lord) esküt tesz rá, hogy a vád igaz. Lámbert meg arra esküszik, hogy az rágalom. Csak az egyik eskü lehet igaz, mondja a király, hogy melyik, azt döntse el istenitélet! Az ellenfelek lóra szállnak, hogy megvivjanak. Morton esik el s lady Milton sikoltva rohan a holttestre s e hangtól Milton szive megtörik, haldokol és meghal s maga a király mond áldást annak életére, ki annyi dicsőséggel gazdagitá Angliát s gondolattal a világot.

Ez a darab vázlata, de lássuk a még kéziratban levő müből a fennebb igért részletet:

Lambert.

Bocsás meg!
Sietnem kellett: nagy veszély közelg.
Barátaimtól most tudám meg épen
Hogy Whitefriers felől egy néptömeg
Felbujtogatva titkos lázitóktól
Hömpölyg e ház felé. Milton nevét
Kiáltva és halálát követelve

Bora.

Irgalmas ég! Hiszen elég leend
Atyámnak e kiáltást hallani,
Hogy szive megszakadjon.

Lambert.

Nincs időnk
Tanácskozásra. E ház nem menthető meg.
A rendnek őrei mind szem-behunyva
Nézik a vészt, mely felénk közelit.
S mondják: hiszem a Miltou népe ez!
Siessünk őt magunkkal vinni innen!

Flye.

Nyugodtan gyermekek! Elég időnk
Van a tanácskozásra. Tudtam én
Régen, mi készül itt a föld alatt,
A patkányország regióiban?
Kiszámitottam napját is, midőn
Kitörni fog. — Midőn te hazajösz,
S Morton dühöngve hagyja el e házat.
— Okát talán tudod, szép patiens?

Bora.

(elrejti arczát Lambert keblén.)

Flye.

Futott, mint a ki hátán kast viszen.
S most ránk ereszt egy lávát — utczasárból.

Bora.

Oh mentsük Miltont!

Flye.

Kincsem, nincs hová?
Mert nemcsak Whitefriersből jő a vész
Mit Rotherhyde küld ránk, a még nagyobb.
Köröskörül van fogva már e ház.

Bora.

Szentséges isten! Mit vétett nekik
Atyám!

Flye.

Azt hogy ragyog! Ne sáppadozz!
Ej, ej, már visszakészülsz-e esni megint?
Hát nincs bizalmad Flyehez, orvosodhoz?
Hát nem azért vagyok-e itt, hogy Milton
Életét s egészségét megvédjem én?
Rég készitik számára elleni
Ezt a bürök kehelyt; de itt lesem
A „mithridás“sal, „vincetoksikannel“
A városban mind elhiresztelém,
Hogy Milton mostan sulyosan beteg.
Előkészitém a várakozást,
Hogy tán közelget is halála már.
Most hirtelen az utczaszegletekre
Kiiratám, hogy Milton halva van.

Bora.

Az isten őrizz, még állhirnek is!

Flye.

Hagy tenni engem, régen készülök.
A mint e hir elterjed városunkban,
Egyszerre megfordulnak elleni;
Ki üldözé, mig élt, lesz bámulója,
Ha hallja holt hirét. A püspökök
Dicsőült hamvait meg reclamalják
S kinyitják neki a Westmünster templomát
A lordok, pairek és a baronettek
Mind megjelennek diszhintajaikban
S a gyászba öltözött szép myladik
Koporsóját koszorukkal fedik be
S midőn megindul ez a gyászmenet
A templomi zászlókkal legelől,
Középen a gyászhintó, a koporsó
Milton nevével, fáklyafény körül.
Ez a mi megtör minden lázadást,
A bősz tömeg, mely mint nyulós salak
Magán rést törni, utat vágni nem
Enged ágyunak és vértes csapatnak,
Szét nyilik a halotti gyász előtt,
És a patkánysereg térdre borulva
Zengi utánna a „Kriste eleisont“,
S kiséri majd kriptája ajtajáig
A felczifrázott és üres koporsót,
Mig Milton itthonn biztos rejtekéből
Saját halotti gyászát fogja végig
Hallgatni, hogyha már nem nézheti.

Bora.

S e kripta ajtó fogja védni Miltont?

Flye.

Jól fogja védni s még mást is teend.
Mindent előre jól elrendelék;
A pincze boltban készen tartogattam
Mindent, mi szükséges a ravatalhoz;
Ott a koporsó, fáklyák, czimerek,
A doctor végső ársenálja. Hát nevess,
Te szép pirosra változott beteg,
Hiszen komédiát játszunk mi ma,
Komédiát halállal és papokkal,
Hol a halott vivők és siratók
A csuklya és a fátyol közt nevetnek
S maga a czimerhordó vaslovag
Sisakrostélyába kaczag, nyergében ülve,
S még a pap is gyors allegro ütenyben
Énekli a „circumdederunt me“-t.
Ez a mi ellentábor járatunk,
Azokkal szemben, kik bohóczaiknak
Tanitottak be egy tragoediát:
Ők a kloakát víárok gyanánt
Használják, mink ellenárkúl a sirt.

Lambert.

Ki merje erről Miltont értesitni?

Flye.

Csak rám bizzátok azt is, itt vagyok,
Tudom, milyen alakban kell beadni
Keserü szert; Milton természete
Eltüri a humort, s nálam van az.
Fogadjunk, hogy ő is nevetni fog rajt.

Bora.

Oh rettegek játékot üzni, könnyen
Gyászfátyolomból is kisértni istent.
Hazug könnyekkel, tettetett sirással.

Flye.

Nem lesz e köny hazug, hagyd hullni azt.
Milton valóban meghal e napon,
Az a Milton, ki az egész világot
Forró szivén melengeté. Az édes,
Az angyalokkal játszodó Milton
E rosz napon tul nem lesz már sehol;
Az átkos óra, mely tudtára adja,
Hogy bálványképe a nép tört reá,
Más Miltont hoz világra, a kinek
Próféta átka, mint Vezuv-hamu
Fog omlani e rút, czudar világra.
A régi Miltont elsirathatod már!
Most menjetek, időnk kimérve perczre
Öltözzetek gyász mezbe, addig én
Elkészitem Miltont s ravatalt.

Bora.

(el szobájába.)

Lambert.

(el jobbra.)

(Folyt köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

adók brutto bevételei évenkint az illető országban egymáshoz állnak.

5. Az önálló jegybank felállításának jogát mindkét kormányra nézve elismerték. A legközelebbi tiz évre azonban a jegyek s fedezetük egységének elvi elismerése mellett a két állam területén bankjegyek kizárólagos kibocsátására egy banktársulat jogosittatik fel s pedig két koordinált, Bécsben és Budapesten felállitandó bankintézettel s a paritás alapján összeállitott központi közeggel, melynek jogköre azon teendőkre lesz szoritva, melyek a jegyek egységéből s a bankvagyon kezeléséből szükségképfolynak. Az alapszabályszerüleg kibocsátott jegykészletből a bécsi intézetnek 70, a budapestinek 30 százalék bocsáttatik a banküzletben való kizárólagos felhasználás végett rendelkezésére. Egyuttal mindkét kormány programmot állapitott meg ez elvi megegyezések kivitele iránt, a melyet, fentartva a szükségesnek tetsző technikai módositásokat, az illető bankintézettel való alkudozásaikban alapvonalaik szerint érvényre hozni törekedendnek. E programm különösen a két bankigazgatóságra, továbbá a központi közegre tartalmaz megállapodásokat, melyek hatásköre a fontosb ügykörökre nézve körvonaloztatott, vannak még megállapodások a bank alapszerüleg egységes érczkészletének helyi megőrzése iránt, a melyre nézve csakis a társulat központi közege rengelkezik, ugy szintén egy a bankon kivül álló ellenőrző közeg iránt, mely a fedezeti alap álladékára fog felügyelni.

— **A képviselőház** május 7-iki ülésén a főrendi háznak a váltójavaslatra tett módositásait tárgyalták le. A miniszterelnök kijelentette, hogy a bécsi alkudozások tárgyában tett interpellácziókra holnapután, csütörtökön felel. Ezután a ház az osztályokba tért s megválasztotta az elnököket és a jegyzőket.

— **A szabadelvü pártnak** állitólag mintegy 60 tagja máj. 7-ikén értekezletre gyült össze a Hungária-szálloda nagy termében. A tanácskozást Földváry Mihály nyitotta meg, azt jelölvén ki tárgyául, hogy a jelenlevők minő állást foglaljanak el a bécsi kiegyezéssel, illetőleg a miniszterelnöknek ez ügyben a tett interpellátiókra adandó válaszával szemben. Dr. Chorin Ferencz, Gullner Gyula, b. Kaas Ivor, Fügh Károly, Tóth Kálmán és mások kimeritő beszédeket tartottak a kötött egyesség elégtelen s káros volta fölött. Határozatba ment, hogy a szabadelvü párt legközelebbi értekezletén nyiltan ki fogják jelenteni, hogy e kérdésben a kormány ellen szavaznak s még a miniszterelnök válaszát sem veszik tudomásul.

BELFÖLD.

Csikszereda, 1876. máj. 7.

(Vidéki szinészet.)

T. szerkesztő ur!

Azon nehéz idő után, mely egész sulyával nyomasztólag hatott társadalmi életünk élénkségére, mükedvelő társulatunk előadásainak szünetelése óta, most egy uj, változatosságával sokat igérő időszak küszöbén állunk, mely mindenesetre kedves vendég lesz mindazok előtt, kik a szépmüvészetek léleknemesitő hatását élvezni tudják.

E sorok irására Erdély városai előtt rég óta jóhirben álló Homokai szinigazgató társulatának közelebbről városunkba érkezése szolgált indokul, mely tegnap Dobsa „Hunyady László halála" czimü 5 szakaszos tragoediajának előadásával mutatta be magát közönségünknek.

Tekintve azon nagy nehézségeket, melyek egy ily nagyszerü történelmi tárgyu tragoedia előadásával leküzdendők: ez előadás általában sikeresnek mondható, miről a müértő közönség gyakori tapsviharokban nyilatkozó teljes megelégedése tesznek bizonyságot.

Az előadók közül — kiknek mindenike teljes odaadással igyekezett feladatát megoldani — az elismerés mindenesetre első sorban Lészainét illeti, ki „Ronow Ágnes" szerepében szép, megható játékával magához kapcsolta mindvégig a néző közönség figyelmét. Érdemeiből nem keveset von le „fátyolozott" hangja. Hasonló elismerés illeti Pásztorit az intrigans „Gara" szerepének hű és természetes alakitásáért. Kőváriné — legtöbb helyen — átérezte „Máriát" s jól betöltötte szerepét. Csiszérné azon jelenetet, midőn Szilágyi E. László fiát lefejezni látja s a királyt megátkozza, hogy megindító, sympathikus hatással adta — tanusitják a női közönség szemeiben csillogó könnycseppek.

Továbbá Várkövi „Hunyadi László", Kővári „Czillei", Óvári „Szilágyi" szerepét helyesen adták elő s végül Homokai is „V. Lászlót" igyekezett — nagyon gyenge hangja daczára — tetszően játszani.

Ily teljes, correct előadás oly élvezetes estéket igér, melyek mindenesetre érdemesek lesznek közönségünknek minden szép és nemes iránt tapasztalt tömeges pártolására.

Nagy érdeklődéssel várjuk a mai estvét s reméljük, hogy Tóth E. „Kintornás család"-ja — mint népszinmüveink legjobbjainak egyike — a tegnapinál nagyobb számu publikumot fog a szinházha vonzani. Erről, valamint a későbbiekről jövőben.

Peregrinus.

Deés, 1876. máj. 7.

(Deés jövője. A haladás jelei. Nyomda és tüzoltó-egylet alapitás. A mükedvelők.)

T. szerkesztő ur!

Sokszor szándékoztam e nem épen utolsók közé sorolható kellemes fekvésü kis város jóra való törekvéseiről egyet-mást elmondani. Mások rendesen megelőztek s nekem alig maradt több, mint összesiteni a megtörténteket. A megyék czélzatba vett kikerekitései, kapcsolatban a törvényszékekkel, Deést is hivatva van oly kisebb központtá emelni, honnan a társadalomnak egy jókora darabjára, a szellemi és gyakorlati haladásnak jótékony sugarai kell hogy világitsanak; kell hogy kezdeményezései által egy nagy terület szivét alkossa, melynek meleg, élénkitő lüktetését a legtávolabbi része is megérezze. E tudatban örvendett igénytelen énem is, midőn a haladás zászlóját, a legjobb, a tettek korában lévő férfiu kezében láttam kigöngyölitni. A kezdeményezés kitartással párosult s a tekintély felhasználásával, mozgásba jött a város, a megye, a deési takarékpénztár s megteremték ama főeszközt, mely nemcsak Montecuculi háborujához, de minden nemes czél létesitésére feltétel. Rosz számoló vagyok s igy csak azt tudom, hogy az emlitett testületek tetemes összegeket ajánlottak kölcsönkint egy vidéki lap nyomdája és tüzoltóegylet életre hivásához. Mindezekért legyen üdvözölve megyénk elsőrendü kezdeményezője! A jók társulása a piaczi imaházat itt is megszabaditja melléképületeitől s csinos kemény kő körfallal fogja óvedzni. A meleg pártolás már régebben állandó szinmükedvelő társulatot állitott, nyári-szinház, könyvtár és öltözék tárral. A mükedvelők már nem egy jótékony czél megalkotásához áldoztak, melylyel tiszteletteljes elismerést vivtak ki. Egyes alakok otthonosságot szereztek s talán ennek tulajdonitható, hogy némelyek a szereplésöknél éljenző közönség elismeréséből, egykor a müvészi szinvonalt vélték elérhetni. Vajha ne csalódnának s volna a kedvtelésből folytatott játék, az oly sokat kivánó szinmüvészeti magasztosságra emelkedettség dicső jutalmazójává! Nehéz pálya a szinészeté, összes akaratunk nem elég a babér elnyeréséhez, ha a természet nem adta meg a szükséges sokoldaluságot. Jó alak, vonzó szép hang, kitünő hallás, emlékezőtehetség, korai czélzatos tanulmány nélkül, minden igyekezetünk meghiusulhat.

Különös, hogy a mükedvelők közül nem ott ébred a szenvedély, hol a kellékek összhangban állanak, kiknek eddigi fellépéseiből itélve, a komoly gyakorlati téren is hivatva látszik lenni a szini alakitásokra; ne vegye zokon tőlünk e nézetet sem, a már koczkát vetett két mükedvelő tag, készséggel elismerjük törekvésüket, tehetségüket, szivből ohajtjuk, hogy meg ne bánják soha a rájok váró küzdelmeket, sem E. U. ur, kinek pár szavunkkal nem szándékszunk pályája választásához irányadólag befolyni, de jól esett annyit mondani, ugy is nem lehetünk önmagunknak elég igaz birálói. Városunkban is a csendőrség laktanyáján látható az alkotmányos élet egyik ujabbi jelképe; nekünk jelenlegi állomásparancsnok L. J. őrmester ellen legkevésbbé sem lehet panaszunk, dicséretére legyen mondva, eléggé átérezte, mint egyuttal hazafi, állása kényes természetét s a pártoskodás elmérgesedett napjaiban is, illő kiméletben részesité, hatásköréhez mérten, az epéskedőket is; s hogy egy magasabb állás betöltésére is képzett, azon tény is igazolja, hogy mint csendőrtanárt alkalmazta kevés időre, jelenlegi kormányunk Budapesten. Noha, a miről kivételesen dicsérettel szólhatunk, bizonyára ez ujabb vivmány nagyobb s általánosb örömet okoz vala, ha nem lennénk oly mérvben sujtolva az elemi csapásoktól, ha a kétes jövő nem zavarná fejlődésünket, reményeinket. A mai nap jótékony esőjével, a gazdák, a fogyasztók gondjait bizonyára nagyban eloszlatá.

Tisztelő szolgája

B. F.

Az új törvényjavaslatok

A választási törvény módositása.

Az országgyülési képviselők választásáról szóló 1874. évi XXXIII. törvényczik némely intézkedéseinek módositásáról benyujtott javaslat igy hangzik:

Az 1874. évi XXXIII, törvéryczikk 30., 42. és 52. §§-inak a névjegyzékek évenkénti kiigazitására vonatkozó intézkedései hatályon kivül tétetnek s ezek helyett következők rendeltetnek:

1. §. A választók névjegyzékének évenkénti kiigazitására a központi választmány évenként minden választó kerületre nézve három tagból álló egy, vagy a szükséghez képest több küldöttséget választ s meghatározza az időt, mely alatt ezen küldöttségek munkálataikat az egész választó-kerületben befejezni kötelesek.

2. §. A választó kerület ideiglenes névjegyzéke a központi válaszmány székhelyén, az egyes város vagy község ideiglenes névjegyzéke pedig az illető városban, nagy községben és körjegyzőségben tétetik ki közszemlére. A központi választmány e végből a kerület minden városának, nagy községének és körjegyzőségének saját választói ideiglenes névjegyzékét másodpéldányban megküldi s ez alkalommal az állam hivatalos nyelvén s a szükséghez képest a kerületben tömegesen használt más nyelven is hirdetményt bocsát ki, melybe felveendő, hogy az összeállitott ideiglenes névjegyzékek hol és mely időben lesznek közszemlére kitéve: továbbá hogy ezen névjegyzékek ellen az 1874 évi XXXIII. törvényczik 44. §, értelmében felszólalni és ezen felszólalás ellen észrevételt tenni lehet; végre, hogy a felszólalások és azokra tett észrevételek hol és mely határidő alatt adandók be.

3. §. A curia határozatai alapján a központi választmány a választók névjegyzékét kiigazitja s azt a belügyminiszter által megszabott minta szerint véglegesen összeállitja. Ezen névjegyzék egy hiteles példánya a belügyminiszterhez felterjesztendő; ezen kivül a kerület minden városának, nagy községének és körjegyzőségének saját választóinak kiigazitott névjegyzéke egy példányban megküldendő.

4. §. Ezen törvény kihirdetésekor azonnal életbe lép és végrehajtásával a belügyminister bizatik meg.

Budapesten 1876. évi május 5-én.

Tisza Kálmán s.k.,
mint belügyminiszter.

Az erdélyi

kereskedelmi- és hitelbank igazgató választmányának jelentése a bank 1875. évi működéséről.

(Vége)

V. Kamat bevétel és kiadás.

Az 1874-ik évben az általunk bevett kamatok különbözete az ily czimen tett kifizetésekhez arányositva részünkre 54,889 frt 01 kr. többletet mutat, mig az 1875-ik évben csak 39,601 frt 12 és fél kr. tiszta kamatnyereségünk volt, s igy az 1874-ikinél 15,287 frt 88 és fél krral kevesebb.

VI. Pénztár.

1874-iki készpénz forgalmunk	3.277,749 frt 23 kr.
1875-ben	2,917,504 frt 58 kr.
volt s igy ez is az előző évinél csekélyebb.	360,244 frt 64 krral

VII. Vásárlás és eladási üzlet.

Még ily czimü üzleteinket kivánjuk tüzetesen jelentésünk tárgyává tenni.

Ezen üzletág tisztelt közgyülés zárszámadásunk szerint 15,703 frt 58 kr. jelentékeny veszteséget eredményezett, mely összeg nem az 1875-ik év folyamán végrehajtott ügyletekből, hanem régebben már birtokunkban volt értékek csökkenéséből eredt.

Folyó évi jan. 25. és február 1-én tartott üléseinkben beható vizsgálat alá vettük összes birtokunkban levő értékeinket s azokat eltekintve a beszerzési ártól, jelenlegi csökkent értékük szerint iktatók vagyonunk sorába s eredményül a kimutatott veszteség jelentkezett, szándékunkban van minden ily értékeinknek forgó pénzzé tétele, mi már eddig is, daczára a kedvezőtlen pénzviszonyoknak, részben sikerült.

Az 1875-ik év folyamán értékpapirok, arany- ezüst pénzek vásárlásában és eladásában csekély forgalmat eszközöltünk, mindamellett itt számadásunk szerint igen kedvező eredmény mutatkozott. Ez üzletágban, mint eddig ugy most is csak effectiv értékek vásárlásával és azonnali eladásával foglalkoztunk.

Alsó-rákos-mátéfalvi uradalmunkból az 1875-ik év folyamán éppen semmi eladást nem eszközöltünk, söt annak ujabban reá tett költségeink levonása után fennmaradott tiszta jövedelmét a mérleg számlában mult évben felvett érték csökkentésére forditottnk s igy e jelentékeny birtoktest 220,921 frt 62 kr. felvett értékével az 1875-ik évi nyereményhez épen semmivel nem járult ugyan, de biztosan hisszük, hogy az ottlevő nagy mennyiségü haszon tölgyfának értékesitése után a jószágtest maga is nevezetes haszonnal lesz elárusitható s bőv kárpótlásul szolgáland a mult évi nyeremény hiánylatért.

Végül még az erdővidéki barna széntelepnek tulajdonunkat képező felerészéről is megemlékezni kivánván tisztelettel jelentjük, hogy mult évi előterjesztéseinknek megfelelőleg a bánya előmunkálat teljesen elkészült, az akkor csak tervezett lóvonatu vasut kormányi engedélylyel f. év febr. 19-én a forgalomnak átadatott, a szén előállitása most már akadálytalanul s a czélszerü berendezés nyomán aránylag igen csekély árban lesz eszközölhető, az már is több gyárban jó sikerrel használatban van s reméljük, hogy az egész vállalat már az idén jövedelmező üzletté válik.

Ezen birtokunk értékét tisztelt közgyülés szintén csak azon összegbe igtatók mérleg számlánkba, mennyiben az intézetünknek tényleg áll, mindamellett czélszerünek tartók azon lehető részvényeseink megnyugtatása végett, kik netalán a felvett értéket is mint igen magost volnának készek megjelölni, a valódi érték megállapitását.

E czélból a gyula-fehérvári kir. törvényszéknél, mint illetékes bányabiróságnál, egy önkénytes törvényszéki becsü felvételét kérelmeztük, mely a törvényszék által kinevezett 2 szakértő becslőbiztos által végrehajtatván az erről felvett okmány összes részvényeseink által megtekinthető.

Ezen becslés szerint az egész bánya birtoknak értéke hozzá tartozókkal együtt 575,944 frt 12 krban lett megállapitva, melynek felerésze a mi tulajdonunkat képezvén, a mérlegszámlába felvett 160,216 forint 75 krajczár előállitási érték igen magasnak nem nevezhető.

Ezen bányarész értékét illetőleg bátrak vagyunk tárgysorozat rendén némi megállapodásainkat a tisztelt közgyülés elé terjeszteni, s kérjük azoknak tudomásul vételét és megerősitését.

Mult évi munkásságunkról fennebbiekben jelentésünket megtevén, be fogja látni a tisztelt közgyülés, hogy az 1875-ik év csekély jövedelmezőségét a kedvezőtlen pénzviszonyok mellett legnagyobb részben egyfelől értékeinknek 15,000 frtot meghaladó árcsökkenése, másfelől alsó-rákos-mátéfalvi uradalmunkban fekvő jelentékeny összeg, valamint a szénbánya berendezésére forditott s a dolog természeténél fogva még jövedelmet nem hajthatott, szintén jelentékeny befektetési tőke gyümölcsözésének hiánya okozta.

Még a kimutatott 29,198 frt 70½ kr. tiszta nyeremény felosztására nézve vagyunk bátrak következő inditványt tenni:

Alapszabályaink 53. §-a értelmében ebből mindenek előtt az alaptőke 5%-a, vagyis	20.000 frt — kr.
a részvényesek részére kamatul elválasztandó s az igy fennmaradó	9,198 frt 7½ krból az
1875-ik évben eszközölt	4655 frt 62½ kr.
tiszta nyeremény 3 %-a	139 frt 66½ kr.
elnöki és titkári jutalékul levén kiadandó, további 2% pedig a hivatalnoki nyugdijalap gyarapitására forditandó	93 frt 11 kr. és igy
	232 frt 77 és fél kr.
levonása után rendelkezésre maradó	8,965 frt 92 krból
részvényeseink részére felülosztalékul	5,000 frtot — krt in-
ditványozunk kiadatni; az igy még fennmaradó	3,965 frt 93 krból
ajánljuk a Maros-Vásárhelytt f. hó 12-én kezdődött tüzvész által inségbe jutottak javára	1,000 frt — krt;
továbbá a Maros-Vásárhelyt felállitandó tüzoltó-egylet alaptőkéjének gyarapitására	1,000 frt — kr.
s igy összesen	2,000 frt — kr.
kiadatni, és végre az 1876-ik évi nyeremény-számla javára áthozatni.	1,965 frt 93 krt.

Tartaléktőkénk gyarapitására semmit sem forditathatunk, valamint választmányunk is a mult évről semmi dijazásban nem részesülhet, mivel a mult év a befizetett alaptőke 5%-át sem eredményezte, s hogy mégis ezen felosztási jvaslat szerint részvényenként 5 o. é. frtot, vagyis a befizetett összeg 6¼%-át osztalékul kiadhatjuk, csak az 1874-ik évről áthozott nyeremény-tartaléknak köszönhetjük.

Az inditványozott osztalék alapszabályaink értelmében folyó év julius 1-én lesz fizetendő.

Kérjük ezen jelentésünknek helybenhagyó tudomásul vételét s tett felosztási inditványunknak tárgysorozat rendén elfogadását.

A választmány.

Adakozások

a kolozsvári tüzkárosultak részére.

(Folytatás.)

Folyó hó 5-én és 6-án a helyi tüzkárosultak javára tett adakozásokból befolyt:

A helybeli m. kir. pénzügyigazgatóság mélt. Nagy Béla igazgató ur által: Nagy Béla 10 frt, Sigerus Vilmos 2 frt, Márk Ferencz 3 frt, Teusch Rezső 3 frt, Wellman Adolf 3 frt, Schreiber Rezső 1 frt, Horváth Ákos 2 frt, Hirling Mihály 4 frt, Miller Vilmos 5 frt, Groisz Károly 3 frt, Solymosi Károly 4 frt. Istvánfi József 3 frt, Müller Jenő 2 frt, Gyulay Árpád 2 frt, Méray Lajos 2 frt, Reinbold Olivér 1 frt, Markovics 1 frt, Schopt Alajos 1 frt, Roediger Gyula 1 frt, Dobokay Kálmán 1 frt, N. N. 25 kr. Koncz Dániel 2 frt, Fayter József 1 frt, Korneli János 1 frt 50 kr, Hann Márton 1 frt, Veszprémi Lajos 1 frt, Molnár Domokos 2 frt, Schlauf Albert 1 frt, Teusch Károly 1 frt, Kopriva Ferenc 1 frt, Dietrich Amáde 1 frt, Kabos Ern 1 frt, Bartok Ignácz 1 frt, Szabó Lajos 50 kr, Antalfi Antal 50 kr, Csiszár József 50 kr, Szigethy Vilmos 1 frt, Véber Károly 20 kr, Vonnert Dániel 50 kr, Kraft Ádám 1 frt, Kovács Endre 1 frt, Stucheil Gyula 2 frt, Schlauf Győző 2 frt, Szilágyi Márton 1 frt, Kondász Ferencz 1 frt, N. N. 5 kr, Összesen 80 frt.

K. Papp Miklós 11-ik gyüjtése: Dr. Szaniszló Albert 3 frt, Bitay András N.-Ölyvesről 5 frt, Voith Gergely Deésről 10 frt, Voith Gergelyné 10 frt, kolozsvári műkedvelő társulat 50 frt. E gyüjtés összesen 78 frt.

Frölich Alajos által G. Voélkl Friesztből 25 frt, Pap János Pestről 5 frt, A magyar keleti vasut kolozsvári forgalmi főnöke t. Simonics György ur által az első szakaszon eszközölt gyüjtés Nagy Várad: Szilágyi Vincze 1 frt, Hasélnus János 1 frt, gróf Hoyos Sándor 1 frt, Hentz Pál 50 kr. Mezőtelegd: Schnelka Lajos 1 frt, Altmann József 50 kr, Fekete József 3 kr, Dobos József 20 kr, Daróczi Pál 50 kr. Élesd: Gálfi Béla 1 frt, Ranchlechner Dead 1 frt, Dindár István 1 frt, Zatureczki Albert 1 frt, Albert D. 1 frt, Kámilli József 50 kr, Balogh István 20 kr, Schvartz Jakab frt, Herczeg István 50 kr. Rév: Végh Gyula 2 frt 50 kr, Kolcsár Lajos 1 frt, Nagy Mihály 50 kr. Brátka: Schilling Lajos 1 frt, Scherman Lajos 1 frt, Breitenfeld József 1 frt, Feldheim Albert 1 frt, Heller Aladár 50 kr, K. 1 frt. Bucsa: Pápai Viktor 1 frt, Keserü József 50 kr, Elliás Leopold 20 kr, Naszay Antal 10 kr, Kadabán Flor 30 kr Daraban Gerő 50 kr, Horváth János 40 kr. Csucsa: Krizsik Alajos 2 frt 10 kr, Sámi Endre 1 frt, Triebel 40 kr, Márek 1 frt, Straion 50 kr Bánffi-Hunyad: Alsó József 1 frt, Mauks Kálmán 50 kr, Lapcevic Ráfáel 50 kr, Galln Babtiszt 2 frt, Dr. Magos Károly 1 frt, Ottinger Béla 1 frt, Galgaczi Domokos 50 kr, Moser Ferencz 50 kr, Miklós Ferencz 10 kr, Toth Ferencz 20 kr, Kovács András 20 kr, Faragó László 20 kr, Szarka György 20 kr, Argyelán Vazul 20 kr. Egeres: Smitt Lajos 1 frt, Handl Károly 1 frt, Rácz János 10 kr, Csiszár János 10 kr, Péntek András 10 kr, Lapusán György 15 kr, Rácz János 10 kr, Markis János 20 kr. Magyar-Nádas: Laki Ferecz 2 frt, Simon János 1 frt, König Mihály 50 kr. Kolozsvár: Simonis György 3 frt, Schwánda Károly 2 frt, Midllich Godofréd 1 frt, Kukla József 1 frt, Schilling Kálmán 1 frt, Fasztenberer Adolf 1 frt, Wels Károly 1 frt, Kábella József 50 kr, Zonábend Samu 50 kr, Báhus Ferencz 5 frt, Korbuly József 2 frt, Pávellich Jakab 2 frt, Litsauer 1 frt, Lepprech 50 kr, Hiteumeur 1 frt, Schreiter 2 frt, Veszter 2 frt, Szikla Géza 1 frt, Travnik 50 kr, Silberer 1 frt, Jurowich 2 frt, Melitsko 1 frt, Lákállner 1 frt, Miller 1 frt, Ziegler 1 frt, Rsz 1 frt, Pertinger 1 frt, Leidenberger 1 frt, Markovich 1 frt, Molnár 1 frt, Gsund 1 frt, Gyurics 1 frt, Nagy Imre 1 frt, Keble 1 frt, Mecsér 1 frt, Pataki 50 kr, Dávek 1 frt, Dornau 1 frt, Schopp 1 frt, Szabó T. 1 frt, Puskás 40 kr, Janics 1 frt, Bassia 50 kr, Simonis 50 kr, Tokay 20 kr, Jany 20 kr, Szathmári 20 kr, Borbély 20 kr, Tarvasi Lajos 1 frt' Kolcsár 50 kr, Baranyi 1 frt, Deák 1 frt, Nagy Ferencz 1 frt, Lengel 1 frt, Torday 20 kr, Szefwefy 20 kr, Szbó A. 20 kr, Fekete 50 kr, Marosán 20 kr, Stampa 1 frt, Maior 20 kr, Peller 1 frt, Goldstein József 3 frt, Lautner 1 frt 50 kr, Füleki Emil 1 frt, Éder József 1 frt, Bráschiger 1 frt, Schwandtner 1 frt, Aicharn 1 frt 50 kr, Kozmanovics 1 frt, 50 kr, Gáspári Imre 2 frt, Virányi. István 2 frt, Maugner József 1 frt 50 kr, Donhoffer Károly 3 frt König Károly 1 frt, Csákvári Lajos 1 frt, Bartay Gyula 1 frt, Szentner Florián 1 frt, Müller Károly 50 kr, Olaszi József 1 frt, Ehrenfeld Károly 1 frt, Winkle István 1 frt. Scherer Pál 1 frt, Schultze Ferencz 40 kr, Cseskovic István 50 kr, Ráduj Lajos 20 kr, Székely Samu 30 kr, Pálládius János 30 kr, Ballog József 30 kr, Némethy György 50 kr, Foris Ábád 1 frt, Bodor János 1 frt, Wolfgang Jakab 50 kr, Klein János 1 frt, Káplán Mihály 2 frt, Török András 40 kr, Puskás Lajos 1 frt, Tartzi Péter 50 kr, Lomjánek István 50 kr, Krizsik Ferencz 1 frt, Jancsó Ferencz 1 frt, Ötvös Gergely 30 kr, Poppovics Isidor 30 kr, Veres Miklós 20 kr, Weisz József 50 kr, Back Sándor 20 kr, Diószegi Sándor 30 kr, Kajántó Imre 30 kr, Both József 50 kr, Bonyhai Sándor 30 kr, Papp Tivadar 20 kr, Rivnyák Károly 1 frt, Zaberer József 50 kr, Fogarassi János 1 frt. Apahida: Schwábi 1 frt, Cserey 50 kr, Kiárián 30 kr, Székely 25 kr, Vér 20 kr. Kolozs: Bumberle Antal 1 frt, Jesch János 5 frt, Golossio József 2 frt Márkus József 2 frt. Pfeiler György 2 frt, Goppolt Ferencz 1 frt, Tamásino Pio 2 frt Virágos-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

völgy: (ahoffer József 1 frt, Polánszki Leon 50 frt, Krisán Ferencz 50 kr, Timbus Sándor 10kr, Gyéres: Enyetér Károly 1 frt, Files Guidó 50 kr. Kocsárd: Weissenhahn Ie 2 frt, Marinka Kálmán 1 frt, Donhoffer ózsef 1 frt, Kaszó Gyula 40 kr, Éder Kon:d 45 kr, Bathi Lajos 20 kr, Bartha Andrá 20 kr, Tamás János 20 kr. Roller Bened: 50 kr, Szegedi Ferencz 20 kr, Horváth (ibor 20 kr, Kovács Ferencz 20 kr, Gerendi Iszló 30 kr, Balogh János 20 kr, Neterval inos 20 kr, Kriszta Mátyás 2 frt, Lőrencz 1 60 kr, Lusztig Farkas 40 kr, Freiden Trézia 40 kr, Wurság István 20 kr. Felvinc: Móga Lajos 50 kr, Grünfeld Moor 50 kr, Erdélyi Gyula 50 kr, Szalaközi Sándor 5 kr. Nagy Enyed: Filesz Károly 1 frt, Hacz Sándor 1 frt, Polonyi Domokos 50 kr, Iró Ferencz 20 kr, Bitlich 30 kr, Songott ergely 1 frt, Vágó 50 kr, Bokor István 2 kr. Pásztori Elek 20 kr, N. N. 20 kr. Bracil 50 kr, N. N. 50 kr, Schlézinger 20 kr, Iiler 20 kr. Tövis: Fülöp Gyula 1 frt, The Kamilló 50 kr, Jesentzki Miklos 50 kr, Stra: Ferencz 1 frt, Mara Ákos 1 frt, Veszely ıntal 50 kr, Székely Zsigmond 50 kr, Mihályl:ics János 10 kr, Pálfi Endre 50 kr, Kepkovii István 50 kr, Farkas 50 kr, Kozma 50 r, Kucsabinszki 50 kr, Kurin 50 kr, Török Iihály 30 kr, Vida József 30 kr, Frindt János 5 kr, Fülep 30 kr, Tóth József 50 kr, Kabós ajos 20 kr, Debreczeni 20 kr, Bölönyi Ele 30 kr. Maros Ludas: Káposzta Gábor frt, Koch János 1 frt, Oszterlamtofor 1 frt, sapó Radnót: Barnafi Kálmán 50 kr. Nyrádtő: Kribl Sándor 5 frt, Cserowski János frt, Szöcs Péter 50 kr, Halász Pál 1 frt. MVásárhely: Dankmaringer 2 frt, Forscher 1 frt, Popp Sándor 50 kr, Görög 1 frt, imonides 50 kr, Thudt Mihály 50 kr, Szilágy József 50 kr, Binder 50 kr, Durrak 50 kr, Fridrich 2 frt, Dürr Frigyes 50 kr, Jelinek 50 kr, Máthé Sándor 50 kr, Szilágyi Samu 60 kr, Amsel Gruber 1 frt 50 kr, Kis Sándor 20 kr, Földvári János 20 kr, Ziegel Jakab 20 kr, Kerekes Mihály 20 kr, Halbauer 5 fr Hamza István 20 kr, Tasnai 20 kr, Nánás 30 kr. E gyüjtés összege 237 frt 45 kr

Iely nemes adományokért fogadják mindannyia az inségesek nevében hálás köszönetemet

Kolozsvárt, 1876. május 7-én.

Simon Elek,
polgármester.

A „KELET" magán-távirata.

Feladatott Budapesten május 9. 11 ó. — p. d. e.
Érkezett, május 9. 11 ó. 38 p. d. e.

A tegnap estl pártülés igen hosszu és (énk volt, Tisza többször igen hosszasan szólt; az ellenzék nézetét dr. Chorinadta elő, Hunyady, Szontagh, Gullner Gyula támogatták; a kiegyezés mellett Emner, Korizmics, Várady, Jókai szóltak s még sokan vannak szolásra fölirva; a vitát ma folytatják s be is fejezik.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. május 10.

— **A nagy-szebeni** m. kir. pénzügyi igazgatóság Papp Miklós és Bergay József másod osztályu ideiglenes pénzügyi foganazókat a gy-fehérvári m. kir. illetékkiszoási hivatalnál, haszonminőségben véglegesitte.

— **Halmágyi Sándor** a n. egyedi kir. törvényszék elnöke — mint haljuk — N.-Szebenbetétetett át.

— **A magyarországi** vizkárosultak jaira a mocsi szbiró által gyüjtött és hozzám beküldött 64 frt. 10 krö. mai nap fölterjesztetem anmlgum. k. belügyminiszter urhoz. Kolomegye alispánjától, Kolozsvártt 1876. május 8-án. Gyarmathy, alispán.

— **A tegnapi** hangverseny, Verdi „Requiem"-e, igen szép közönség előtt sikerült előadásban folyt le. A nagyszerü zenemüvet ezuttal iskielégitő szabatossággal, itt-ott kiváló szépı adták elő műkedvelőink, ámbár az egész eladást tekintve nem szólhatunk is épen oly kogástalan sikerről, mint első alkalommal, mnek hihetően az volt az oka, hogy ezuttal g volt egy-két próba. A közremüködők elhelezkedésében eltérés történt, még pedig ugy, ıgy az énekkarok foglalták el keresztbe a szinpadot elől s a zenekar mögöttük volt helyezve, a mint a multkor mi is ajánltuk t. Ezáltal az énekkarok teljesen érvényesültettek az erős zenekarral szemben. Az előadás lybeli tüzkárosultjaink részére, mint halljuk, sépen jövedelmezett.

— **Szabó Antonia**, szinházunk operet- és opera-énekesnője, ki még 1875 végével vált a szinháztól és azóta csak betegsége állal lekötve időzött körünkben, tegnapelőtt (máıs 10.) délután 1 órakor 21 éves korában árom hónapi szenvedés után elhunyt. A bologult pályájának épen kezdetén állott s úgyszólva Kolozsvártt lett volna megkezdendő egy reményekben s itju ábrándokban gazdag életet; de a ridegvégzet mást határozott. Az oly kora halál oka, mint halljuk, gégesorvadás volt, mely úgy látszik, már akkor megrohanta volt Szabó A. organumát, mikor a mult nyáron a kolozsvári szinház tagja lőn. S ez lehetett oka annak is, hogy itteni kisérletét nem igen követte nagyobb siker. Temetését ma 10-én d. u. 3 órakor az elhunytnak Neptun-utczai lakásáról a szinház tagjai rendezendik. Béke poraira!

— **A „Victoriának"** a kolozsvári és marosvásárhelyi tűzvész által okozott kárairal vonatkozólag illetékes helyről értesülünk, hogy azok nem oly nagyok, mint hiresztelték. A m.-vásárhelyi kár alig haladja meg a hatvanezer forintot, a kolozsvári 20 — 25,000 frt. A vizbiztositások e károk nagy részét fedezik, s igy a társulat kötelezettségének pontosan eleget fog tenni. M.-Vásárhely és Kolozsvárt az égés után azonnal mintegy 25,000 forint előleget fizetett ki, s rövid idő alatt az egész függő kárt fizetni fogja. Örömmel veszük ezt mi is tudomásul.

— **Lapunk** tegnapi számában emlitett menyasszonyi készlet beküldői — mint utólagosan értesülünk — Biederman Berta és Sebestyén Vilma kisasszonyok, kik ottani hajadon segitségével gyüjtötték a nemes adományt.

— **Fogarasi Mihály** erdélyi püspök huzamosabb időre körutra indult.

— **N.-Enyedről** f. hó 9-éről irják nekünk: Bulyovszkiné Sz. Lilla asszony 2. fellépte Mosenthal „Deborá"-jában, 3. Schiller „Stuart Máriá"-jában volt. A müvészi alkotás emlékezetes leend közönségünk előtt, mely fokozódó érdekeltséggel várja a mára kitüzött, „Veszedelmes nagynéne" és a f. hó 10-re jelzett „Arria és Messalina" előadását.

— **Gyöngyösiné** Mátray Laura asszony jövő szombaton Szigetvártt, a Miklósi társulatánál kezdi meg vendégszereplését; sohasem játszott még ott s a közönség bizonyára kitüntetésekkel fogja fogadni.

— **A gyulafehérvári** tüzoltók májálisa a rosz idő miatt bizonytalan időre elnapoltatott. Ugyancsak a gyulafehérvári rom. kath. nagy gymnasium tanuló ifjusága f hó. 9-én tartotta volna meg a gróf Teleki-féle berekben régi jó nevü májálisát, ha az esős idő közben bele nem egyeledett volna, igy ez a jó mulatság szintén jobb napokra maradt el.

— **Szászvárosról** irják: E hó 5-én reggel két tordosi paraszt a Marosra halászni indult. N. Rápolt közelében azonban a háló megakadván, mig ők a mentéssel foglalkoztak, oda érkezett két csolnakázó pádi oláh, s hallopással vádolván őket, feszólitották, hogy a partra szálljanak ki. A tordosiak a felhivásnak eleget tettek, s felkérték a pádiakat, hogy menjenek Pád községébe s az ügyet ott tisztázzák ki. A pádiak azonban, kik közül egyik töltött fegyverrel birt, megrendelték a községi jegyző bevárását. Minthogy a jegyző hosszabb idő mulva sem érkezett meg, egyik tordosi ember béketürését elvesztette, s haza akarván menni, a part felé indult. Alig tett azonban három lépést, s a pádi oláh lelötte. A tordosi paraszt azonnal meghalt. A bonczolás alkalmával testében 11 drb serétet találtak.

— **„Corday Charlotte"** — Szász Gerő költői beszélye megjelent az „Athanaeum" diszes kiállitásában, 120 lapra terjedő kötetben, melynek ára egy forint harminc krajcár. A költői beszélyhez, melyben Szász Gerő a nagy forradalom egyik legnevezetesbb női alakját dicsőiti, jegyzetek is vannak csatolva.

— **Stein János** könyvkereskedésében megjelent és szerkesztőségünkhöz beküldetett: „az uj cselédtörvény, törvényczikk a cseléd és gazda közötti viszony szabályozásáról, a gazdasági munkásokról és a napszámosokról" (8-ad rét 32 lap) **ára 20 krajczár** Jelen törvényczikk e folyó évi május hó 1-én életbe lépett, egyaránt kötelezvén a gazdákat és cselédeket; nem mulaszthatjuk el utóbbiakat ezen uj törvény intézkedésére figyemeztetni; melyek nagyobb részt teljesen ujak és eddigi hiányos törvényeinktől egészen eltérőleg alkottattak. — Tájékozásul szolgál ezen füzet a gazdáknak a köztök éscselédeik közötti törvény szabta viszony mikénti épségben tartásáról és előfordulható esetben annak bármelyik fél által történendő megsértéseért eső büntetésről. Melegen ajánljuk e törvényczikket az illetők figyelmébe.

— **Az „Apollo"** czimü zenemüfolyóirat ötödik kötete legujabban megjelent ötödik számának tartalma: 1) Fekete dominó (Auber operája) egyveleg Wachtel Auréltól. 2) Boldog szerelem, polkamazur Pejakovics L.-tól. 3) Dobogó sziv, tipegő polka Pejakovics L.-tól. 4) Dalárdal, férfi négyes. Kovács Károlytól. 5) A távozás, dal Fejes Gábortól. A boritékon: A zene történelme, Kapi Gyulától. — Szerdahelyi József, életrajzi vázlat stb. — Az előfizetési ár egész évre 6 frt, félévre 3 frt. A jelen szám 1 frtért külön is megszerezhető. Az előfizetés vidéken legczélszerübben a postahivataloknál posta utalványozás utján eszközölhető, Budán az „Apollo" kiadóhivatalában vizváros főutcza 220. sz. a. Minden eddig megjelent szám és kötet leszállitott áron kapható.

— **A zilahi gyujtogatásokra** vonatkozólag a „P. N." után közöltük: hogy Polgári Károlyné aszszonyság ápr. 26-án látta, a midőn egy vörös szakálu s cylinderes idegen férfiu, egyik szomszédjának kertjében megjelenvén, távozása után a kerités nem sokára meggyult. — Most a következőt irják a „P. N."-nak Zilahról: Május 3-án P. K.-né egyedül levén honn, d. u. 3 órakor egy idegen férfiu lépett be hozzá, s őt e szavakkal: „Asszonyom! pénzt!" megragadva, varró asztala mellől a mellék szobába egy szekrényhez vonszolta. P.-né megjegyzé, hogy neki nincs pénze, a rabló azonban félkézzel a szekrény fiókjait kikutatta, s onnan 170 frtot s nehány darab ékszert vevén ki, P.-nét összeszemtelenezte, a miért „azt hazudta, hogy nincs pénze, mert lám, hogy van." Erre P.-né dühbe jőve, a rablót nehányszor pofon vágta, ugy hogy ennek fejéről az addig fekete hajzatnak tartott paróka lehullt, s alóla szürke hajzat tünt elő; egyszersmind felismerte, hogy ezen férfiut látta ő pár nap előtt szomszédja kertjében. A rabló (ki ellen a nő folytonosan küzdött) füttyentésére egy czinkosa is bement, s a nő kezeit megkötözvén, revolverrel parancsoltak neki hallgatást; azután az ajtót kivülről bezárva — elmentek. P.-né nagy nehezen egy ablakot — lábával kitört, s segélyért kiabált, mire egy arra menő asszony kiszabaditotta kellemetlen helyzetéből a bátor, de nagyon összevert nőt. — Tusakodás közben észrevette, hogy a rablókon gyolcsgatyájok alatt nadrág is van. Hire jár, hogy a rablókat május 4-én a zsibói vásáron elfogták.

— **Nagy tűzvész.** Tehan község, Kassa tőszomszédságában május 3-án leégett. A községet hat évvel ezelőtt ugyane szomoru sors érte, de azóta ujból ismét fölépült. Szerdán este felé támadt a tüz s a szélcsend daczára csakhamar az egész falu lángban állt. A templomon, paplakon és iskoláu kivül összesen hét ház s nehány melléképület maradt meg. Egy ember is oda égett. A tüzet szándékos gyujtogatás eredményének mondják: hir szerint egy szolgáló, a ki gazdasszonyával összeveszett, gyujtotta föl gazdája házát.

— **„Deák Ferencz koponyaméretei."** Lenhossék József egyetemi tanár e czim alatt olvasot tfel az akadémia 3-ik osztályának f. hó 7-diki esti ülésén egy érdekes felolvasást, melyben Deák Ferencz holttestén véghezvitt koponyamérések eredményeit adja elő. Deákot Lenhossék még 1875. május 18-án felkérte, hogy magán a fejmérést megejtetni engedje, Deák azonban a kérés közvetitőjének, Kovács Seb. Endrének azt válaszolta, hogy: „szivesen, de csak halálom után:" A halál bekövetkezte után 2 nappal, jan. 30-án a mérések csakugyan megejtettek. Sajnos azonban, hogy a mérések csak az obductió bevégezte után voltak eszközölhetők, s igy azok csak a koponya viszonyaira vonatkoznak, mig az agy kikutatását, az agytekermények és a homlokagynak viszonyait mellőzni kellett. — Előadja ezután a mérések eredményét. Deák Ferencz 1730 mm. testhoszszal birt, mig a fej hossza 201 mmt tett ki a fejhányad tehát 7.8, s ez mesocephaliának felel meg. Ezen eredmény nem mindennapi, mert a Lenhossék által megmért 172 magyar között ugyanazon testhosz mellett csak 2 mesocephal akadt, a többi mind microcephal volt, mely észlelet megfelel azon tapasztalatnak, hogy magas emberek kis fejjel birnak és viszont — és hogy ezen viszony csak igen ritkán szenved kivételt. 190 mm. fejhossz és 190 fejszélesség mellett a szélességi index 86.3 volt, e szerint Deák Ferencz hyperbrachycephal vala, mert a szélességi index 85-ön tul lépett. A 172 megmért magyar között Lenhossék csak 55 hyperbrachycephalt talált, a többi 117 brachycephal volt. A 129 mm. koponyahossz mellett Deák Ferencznél a magassági index 67.9 volt, tehát koponyája mesocephal vala, mi oly nagy szélességi index mellett, minővel ő birt, a ritkaságok közé tartozik, mivel a koponya a magasság és szélesség egymással forditattott viszonyban állanak, innen van az, hogy az erős bracicephalok rendesen platicephalok szoktak lenni. A 172 magyar közt ezen szabály alól kivételt Lenhossék csak kettőnél talált. A Virchow-féle külső arczszöglet Deák Ferencznél 90° 30' vala, tehát opisthognath volt: Lenhossék észlelése szerint a 172 magyar közt csak 41 opisthognath, 113 orthognath és csak 18 prognath vala. A koponya kerülete 598 milli-méter volt; a homlók szembe tekintve nem csak magassága, hanem szélessége által is feltünt; szélessége kezdetétől kifelé egész a felső szemgödör szélig 118 mmt tett ki, hanem ezentul kezdve oly gyorsan növekedett, hogy az a homlokhossz közepén már 129 mmre rugott. Deák Ferencz homloka oldalvást 88 mm. hoszszal birt és a koponya tetőn körbe hajló szöglet alatt egy feltünő domborulatba megy át, ezután a glabellanak megfelelő gyöngéd homorulatba következett: egészben véve tehát egy hullám vonalat képezett. Ezen erős homlokdomborulatnál fogva a koponyaiv az orrgyöktől kezdve egész a nyakszirt külső domborulatáig 340 mmt tett ki. Hogy Deák Ferencz koponyájának oldalvást való szélesedése mily jelentékeny volt, kitünik a halantékszélességből, mely 150 mm. volt, Ily rendkivüli halántékszélességet Ledhossek a 117 élő magyaron végzett mérések között csupán egynél talált. A halántékárok szélesség tehát a legkissebb koponya szélesség is 138 mm volt nála, tehát a koponya szélességi indexe 70 volt. A homlok szélességével egyenes arányban állt nála az arcz szélessége is. A járomcsontok közti távolság 130 mm. az állkapocs szög átmérője 116 mm. s a belső arcz szélessége 22 mm. tett. A nagy agy hátsó lebenye és a kis agy kevésbbé volt kifejlődve Deáknál; e részek azonban a szellemi tehetségekkel nincsenek összefüggésben. Deák koponyaviszonyai oly meglepő öszhangban voltak s különösen a homlokméretek oly ritkák, a minők csak egy Socrates, Plato, Sene-ca, Newton, Széchenyi szobrain láthatók, Ez öszhangzat már a koponyamérések három főtényezőinél — ugy mint a szélességi, — és magassági index és Virchow-fé-ale külső ıczszögnél is nyilatkozik, mely tényezők a koponya mellső — azaz a szellemi képességeknek megfelelő — részének legtökéletesebb öszhangzatos kifejlődöttségét tanusitják, a mennyiben Deák Ferencz hyperbrachycephal mesocephal és opisthognath volt egyszerre. Ez pedig oly jelenség, mely — mint Lenhossék állitja — 162 élő magyaron végzett méréseknél egyetlen egyszer sem fordul elő. — Az érdekes értekezést a jelen volt nagyszámu közönség megéljenezte. —

— **Árpádkori régiségek.** Fehértó pusztán, Halas határában, mint a „H." értesül, a mult hó 22-én rendkivül érdekes régiségekre akadtak. Vilonya Antal halász a fehértói tavon halászván, a viz szélén valami csillogó tárgyat látott, mely körülbelül fél láb átmérőjü ezüst tál volt; a tálban s körülötte az iszapban még több apró, szintén ezüstből készült ékszert lelt. A leletről Szilády Aron értesittetvén, a lelt tárgyakat a halasi főiskola régiségtára számára azonnal megszerezte s pár napra Budapestre is felvitte. A lelet az emlitett aranyozott tálon kivül 11 darab köralaku vékony ezüst lapból áll, melyek valószinüleg ruhadiszül szolgáltak s különféle czifrázatokkal vannak ellátva. Egyen ezek közül a következő felirat olvasható „Sinka magister." Péter magister alias Sinka III. András korában élt s a hires Miczbán unokája volt, fia azon Sebessy Tamás comesnek, ki Miczbán egyik leányát birta nőül. A tárgyak közt van 5 ezüst gyűrű is, ezek közt egy nagyobb pecsétnyomó massiv ezüstből, ennek fején keresztbe végződő liliom van, továbbá félhold és csillag s egész tisztán kivehető **P** betü, mi szintén arra utal, hogy annak birtokosa Péter mester lehetett. A többi gyűrük csak drótszerü karikával s vékonyabb lappal birnak, e lap az egyiken **H**, másikon **D**, a harmadikon **B** s a negyediken **I** betüvel van ellátva. A tárgyak kétségkivül az Árpádok korából erednek s csak később rejtettek a fehértói tó fenekére, mivel egy későbbi eredetre mutató sárga rézgyürü is van köztük.

— **Kisbaczoni Benkő Miklós** a maga és leányai: Róza, Giza és Ilona; továbbá Horváth Ádámné, Pallocska Ágnes és számos rokonok nevében kimondhatatlan fájdalommal tudatja a forrón szeretett nőnek, édes anyának, nővérnek és rokonnak: Pallocska Eszternek, élete 43-ik, boldog házassága 24-ik évében, három havi szenvedés után, e hó 8-án M.-Vásárhelytt történt gyászos kimultát. Béke poraira!

KÖZGAZDASÁG.

Borkóstoló.

A hazai borászat körül sok érdemeket szerzett hazánkfiai báró Bornemissza János és Paget János által Kolozsvártt idei márcz. 25 és 26-án rendezett borkóstolások igen érdekes tanulmányozásoknak szolgáltak alapul; nem lesz tehát érdektelen ezeket feljegyezni.

A gróf Mikó Imre ő nagyméltóságánál 25-én kisebb körben tartott borkóstolási ebéden megizleltettek részint rénusi, részint pedig franczia fehér borok. A Casinoban már nagyobb körben rénusi fehér borok kóstoltattak és honi pezsgők.

A rénusi borok, melyek ezen két ebéden be lettek mutatva, a legkitünőbbek, melyekkel Németország valóban kérkedhetik és pedig következők voltak:

1) a Johannisbergi (1866,) Steinbergi (1868), Rauenthali (1868) Winkel Hasenprung (1868) ésHochheini1868, az ugynevezett Rénusvidék borai, melyek közül a három előbb nevezettek legelsőkülönlegei, a két utóbbiak másodrendü boraia vidéknek, és

2) a Deidesheim (1868) és Forsti (1857) borok, melyek a Pfalzi borvidék legkitünőbb terményeihez soroztatnak.

És valóban a rangozás helyessége ezen izlelés alkalmával is fényesen bevalósult, mert minden német borok felett áll a Johannisbergi és méltán megilleti őt azon elnevezés, hogy a borok királya, mely az 1852 évi Londoni világkiállitáson is a Jury által kimondatott; és mi teszi ezen bort, mely a rizling szöllő legválogatottabb szemeinek a folyadéka, oly kitünővé? a zamat és illat utólérhetlen finomsága és ereje, melylyel a megnyitott palaczk egy egész szobát megtölteni képes. A palaczk, melyet szerencsések voltunk kiüritni, szemen szedett választéka volt a Metternich herczegi pinczének 4 frt értékben, magába foglalván minden jelességeit a német rizling nedvnek.

Ehez legközelebb állott a Steinbergi, de jellemre igen nagyon különbözött az elsőtől, mit okozhat az, hogy nem egyedül rizling szöllőnek a folyadéka, az ültetvények vegyesek levén rizling és orleans szöllőből, ez azonban oly szerencsés vegyületekben összesittetett hogy a bor zamatja ez által sajátságban még nyert, ize pedig olajosság tulajdonával birt, melyet némelyek simaságnak neveztek el, noha illatja az utóbbit utól nem érheti. A palaczkok, melyek hivatva voltak mind a két kostoló közt a rénusi pincze kezelés magas fokon állóságával megismertetni egy kitünő kóblentzi borkereskedésből Deinhard Companie származtak, de felötlő volt, hogy jellemre nem egyeztek egészen és ez okozhatta azt, hogy a gróf Mikó Imre asztalánál elköltött palaczk kevesebb méltánylatnak örvendhetett. Az árrok ezen palaczkoknak méltán magasan áll.??

A rauenthali, az ugynevezett fejedelmi bor (mivel Frankfurt városa 1863. ezen borral vendégelte meg a német fejedelmek congressusát) zamatjának kitünősége és testesebbségénél fogva mind a két alkalommal a Steinbergi eli be helyeztetettt több izlelő által, azonban illatjának kevesebb volta miatt őt mégis csak a harmadik hely illeti meg, jellemére nézve elüt ez is a két elsőtől, mely körülmény a sajátságos vegyitékre hágy következtetést, mely alig csalódunk ha nem a rizling és sylvaner (némelyek által österreichernek is neveztetik) szöllőből állittatott elő. Ezen bornak palaczkja 4 frt 50 krban jelöltetett.

A Winkel Hasensprung jellemre nézve nem áll messze a rauenthalitól, de se testessége, se zamatja, se illatja nem éri ezt utól, azért már hazájában is a másodrangu borok sorába helyeztetik, mindazonáltal egy igen kellemetes bornak tünt fel, mely szelidségénél fogva magát tartja. Az ára ezen bornak 2 frtra jeleztetett gazdája által.

Végre a hochheimi, mely zamatra és finomságra az előbbenit felülmulja, talán az okból nyert a kóstolók előtt kevesebb méltánylást, mert édesebbnek tünt fel mindenikénél és ez sajátsága a hochheimi bornak, mely minden rénusvidéki borok között legkevesebb savanynyal bir, de épen ennélfogva szesztartalomra a legtöbb borokat felülmulja. Az ára 2 frt 50 kra van téve.

Az ezek után következett pfalzi borok, a deidesheimi és forsti, megismertették az izlelőkkel a bornak azon tulajdonságát, melyet az erdélyi borban, légyen az akár milyen régi, kitünő és megavasult, csak igen ritkán feltalálható az az olajosság. Ezen tulajdonosságot a pfalzi borok vegyülékökben nyerik t. i. az orleans tramini és rizling szőllőnek bizonyos arányban egybevegyitése által, az orleans szőllőnek tulajdona a testesség és olajosság, a tramininek az édesség, kellemetes zamat, a rizlingnek a szesz és illat. A borkóstolók többsége az elsőséget a deidesheimi pálaczknak adta, mely zamatosabbnak és simábbnak tünt fel. Az árra az elsőnek 5 frt, és a másodiknak 1 frt 80 kr van a jegyzékbe feltüntetve.

báró Apor Károly.
(Folyt. köv.)

A zsilvölgyi üzlet. A franco-osztrák bank, franco-magyar bank és az Erlanger-ház között egyrészről s másrészről a magyar kormány között évekkel ezelött létesitett zsilvölgyi üzlet annak idejében azon czélzattal jött létre, hogy egy részvénytársulat alakittassék vas- és kőszénbányamüvelésre. Megalakult a syndicatus is a részvények kibocsátására, mely alkalommal a tagok mindenike arra kötelezte volt magát, hogy a ráeső részét a syndikatusi költségeknek fedezni fogja. Az országgyülés a zsilvölgyi üzletet nem fogadván el, a syndicatus feloszlott. Azonban a syndicatusnak állitólag mégis voltak költségei, melyeket a tagok aránylagosan tartoztak volna viselni. A tagok egyike az előzetes befizetést nem készpénzzel teljesitvén, rajta utólagosan akarták volna megvenni a költségeknek ráeső részét. Érdekes perre került a dolog, mely a „Themis"-ben le van irva s a dolognak az lett a vége, hogy miután a syndikatus nem tett nyilvános számadást, a követelés nem is lett elismerve jogérvényesnek.

Felelős szerkesztő: **Békésy Károly**

Nyilttér.*)

Nyilatkozat.

M.-Vásárhely, 1876. máj. 5.

A „Tisza" biztositó társaságnak.
Kolozsvártt.

Szives és őszinte köszönetemet kinyilatkoztatni kedves kötelességemül ismerem el azon követésre méltó eljárásukért, mely szerint az itteni nagy tűzvész alkalmával elégett s önöknél biztositott épületem 723 frt 70 kr. kártalanitási összegét hiány nélkül készpénzben kifizették.

Szolgáljon ezen nyilt elismerésem önöknek megelégedésül, a biztositó közönségnek pedig a „Tisza" iránti bizodalom alapjául.

Tisztelőjük
Csejdi Sámuel.

Érdekes

HECKSCHER SAMUNAK Hamburgból a mai számunkban megjelent **szerencsejelentése.** Ez a ház az itt és a környéken nyert összegek pontos és hallgatag kifizetése által oly jó hirnevet nyert, hogy mai hirdetésére mindenkit figyelmeztetünk.

*) E rovat alatti közleményekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(161) (4—6)

STEIN JÁNOS

muzeum egyleti könyvárus és tudom. egyetemi nyomdásznál Kolozsvárt megjelent:

A KIRÁLYHÁGON INNENI ORSZÁGRÉSZ (ERDÉLY)

TÖRVÉNYSZÉKI FELOSZTÁSA XXII térképpel

Szerkesztették néhai BOLDIZSÁR FERENCZ erdélyi telekkönyvi igazgató és BORDEAUX JENŐ telekkönyvi biztos.

Minden térkép külön kimutatja a törvényszéki kerületet minden községeivel név szerint, a járásbiróságokat külön választva és azon közigazgatási egész területet, melyből a kir. törvényszék alakitva an.
Ki van mutatva a törvényszéki kerületek és járásbiróságok kiterjedése mértföldenként, népessége lélek-szám szerint.
Ki vannak mutatva a nevezetesebb folyók vas-, ország- és nevezetesebb megyei utak.
Minden térképhez adott önálló szövegben ki vannak jelölve:

1. A térképen látható törvényszéki kerület összes adó községei betürendben magyar és ismert román és német neveikkel.
2. Minden község neve után határ mennyisége holdakban és hogy telekkönyve mikor lépett életbe.
3. Meg van nevezve az adókerület, melyhez minden község tartozik.
4. A közigazgatási hatóság, törvényszék, járásbiróságok székhelyei.
5. Érsekségek, püspökségek székhelyei.
6. Fürdő helyek, só- és érczbányák.
7. Posta állomások.
8. A törvényszékek székhelyétől a járásbiróságok székhelyei, s nevezetesebb községek közti távolság.

Ezen, a legnagyobb szorgalommal kidolgozott, nagy 8-adrét füzetben összeállitott 22 térkép, a fenn elősorolt tárgyakat tartalmazó szöveggel és diszes czimlppal ellátott mű ára 6 frt. Postán küldve vagy utánvéttel 6 frt 20 kr.

☞ **Kemény táblába csinosan bekötve 7 frt. Postán küldve de bérmentve 7 frt 50 kr.** ☜

Megjegyezzük: hogy a **térképek**, miután szerkesztésök alkalmával, minden adóközség tőhegyre szedve pontosan számba vétetett, pontosság tekintetében minden eddig kiadott térképeket felülmulnak, s a hozzájok adott szöveg tartalmánál fogva a jelen szervezkedési korszakban **törvényszékek, birák, ügyvédek, közigazgatási** és **városi hatóságoknak, községeknek** és **egyes birtokosoknak egyaránt élkülözhetlen kézikönyv gyanánt szolgál**, miután minden Erdélyben létező egyes községnek **politikai, törvénykezési** és **adóügyi** tekintetben hovátartozósága, ugy földiratilag mint betüszerint egy tekintetre kitehető.

Továbbá a munkálat történelmi részénél a hirdetményben előfordultakon kivül még minden egyes község telekkönyvi hatósága, s a telekkönyvi munkálat kihirdetési ideje a legutolsó napokig ki van téve, valamint mindennemü változás mely 1872 óta felmerült, tekintettel a m. évi julius 31-kén megjelent miniszteri rendeletre, melynélfogva az abrudbányai, fogarasi, gy.-szent-miklósi- hátszegi, naszódi, sepsi szentgyörgyi és szamosujvári kir. törvényszékek, más törvényszékekhez beosztattak, a legnagyobb pontossággal keresztül vitetett, s igy Erdély községeinek történeti nevezetességek leirása, valamint törvénykezési közigazgatási s telekkönyvi beosztása tekintetében teljesen hű képét állitja elönkbe.

Azon t. cz. előfizetőknek, kik Boldizsár Ferencz ur kezéhez 5 frtot előfizettek, példányaikat 2 frt 50 utánfizetés mellett kiszolgáltatjuk.

Stein János

Sz. 32. — 1876. (189) (2—3)

Hirdetmény.

Alólirt kir. közjegyző által ezennel közhiré tétetik, hogy helybeli volt bejegyzett kereskedő Krassovszky J. Mihály csődtömegéhez tartozó összes bolti áruczikkek és felszerelvények elárverezése a kolozsvári királyi tekintetes törvényszéknek 4195. — 1876. szám alatt kelt végzésével elrendeltetvén, annak foganatositására határnapul **folyó évi május-hó 31-dik** és következő napjai tűzettek ki.

Miről venni szándékozók oly hozzáadással értesittetnek, hogy az árverezési feltételek, valamint az árverés tárgyát képező áru czikkekről felvett csődleltár alólirt kir. közjegyző irodájában (**belső-szénutcza 5 sz. a.**) bár mikor megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1876. május-hó 5-kén.

DORGÓ ALBERT, kir. közjegyző.

☞ **Jelzálog-kölcsönöket** a birodalom bármely részében **telekkönyvezett nem terhementes földbirtokra is 1000 frttól** a legmagasabb összegig törlesztésre rövid idő alatt, és **5000** frton felülieket még előnyösebb módozatok mellett gyorsan eszközöl. (11—*) (74)

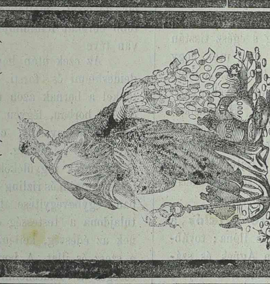

A hat. eng. általános **Ipar- és kereskedelmi ügynöki IRODA** Kolozsvártt, bel-monostorutcza 19 szám. (Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1-től 4-ig.)

STEIN JÁNOS
könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:
Az új cselédtörvény.
(Életbe lépett 1876. május 1-én.)
TÖRVÉNYCZIKK

A CSELÉD ÉS GAZDA KÖZÖTTI
viszony szabályozásáról,
a gazdasági munkásokról és a napszámosokról.
Ára füzve 20 kr. postán küldve 22 kr.

Kolozsvár részletes leirása és ERDÉLY FÖLDRAJZA.

Az újabb nevelési elvek szerint,
ELEMI és NÉPISKOLÁK használatára.
Készité PÁNCZÉL FERENCZ.
Két kőre metszett tér- és földképpel. Második javitott és bővitett kiadás.
Ára kötve **40** kr.

Távirdai gép- és kapcsolástan.

A posta- és távirda intézetnél alkalmazottak használatára.
50 kőmetszetü ábrával.
Irta SZÉKELY ISTVÁN magy. kir. távirdatiszt. Ára füzve 1 ft 60 kr.

!! A pesti városi árvaház tulajdona !!

HAZAFIAS EGYLETEKNEK és CASINOKNAK:

DEÁK FERENCZ
olajnyomatu nagy arczképe

széles arany rámában, **Thán** eredeti legjobbnak elösmert festménye után.

Ára 25 forint.

DEÁK FERENCZ
arczképe
Ára
1 frt 30 kr.

(.84) (3—3)

Eladó ház és telek.

Külmagyarutczában a déli (nap) soron **25** sz. alatti jó arban lévő terümentes ház és telek **7 szobával, 3 konyhával, pinczével** és a Szamosra nyúló **kerttel** együtt szabad kézből **eladó.**

---

(187) (2—)

A „VICTORIA" biztositó-társaság

KOLOZSVÁRTT,

folyó év április-hó 5-ére hirdetett rendkivüli közgyülését a részvényesek határozatképes számmal meg nem jelenése miatt nem tarthatván meg,

MÁSODIK RENDKIVÜLI

KÖZGYÜLÉS HIRDETTETIK,

mely folyó év május-hó 30-kán délelőtt 10 órakor,
A VÁROSHÁZ
NAGY TERMÉBEN
FOG MEGTARTATNI.

Ezen **második rendkivüli közgyülés**, az elsőre is kitüzve volt következő tárgy: „A kereskedelmi törvénybe alkalmazott uj alapszabályok tárgyalása és a részvény-tőke rendezése" felett, tekintet nélkül az ott megjelent tagok számára, határozni fog.

Kelt Kolozsvártt, 1876. május 6-kán, az igazgató választmány megbizásából.

A „VICTORIA" biztositó-társaság igazgatósága.

Alelnök:	Igazgató:	Vezérigazgató:
Simon.	Wagner.	Szász.

Főnyeremény esetl. **375,000** márka.	Szerencse-jelentés	A nyereményekért az állam **kezeskedik.**

Felhivás résztvevésre a hamburgi állam által biztositott nagy pénzkisorsolás nyeremény-esélyeiben,
a melyben több mint
7 millió 770,000 márkát
kell okvetlen nyerni.

Ezen előnyös pénzkisorsolás nyereményei, a mely tervszerüleg csak 81,500 sorsjegyet tartalmaz, következők: 1 nyeremény esetl. **375,000** márka, különösen **250,000, 125,000, 80,000, 60,000 50,000 40 000, 36,000,** 4-szer **30,000.** és **25 000.** 5-ször **20 000,** 24 szer **15,000, 12,000,** és **10,000,** 26-szor **6000,** 56-szor **4000** és **3000,** 206 szor **2500, 2400** és **2000** 415 ször **1500** és **1200,** 1356-szor **500, 300** és **250,** 27463-szor **200, 150, 138, 124** és **120,** 13839-szer **94, 75, 67, 50, 40** és **20** márka fog kevés hó alatt 7 osztályban bizonyosan kisorsoltatni.

Az első nyeremény-húzás **hivatalosan** van meghatározva, s

gy egész eredeti sorsjegy ára csak 3 ft 40 kr.
gy fél eredeti sorsjegy ára csak 1 ft 70 kr.
gy negyed eredeti sorsjegy ára csak — ft 85 kr.

és én ezen az **államtól biztositott eredeti sorsjegyeket** (nem tiltott igérvényeket) **az árnak készpénzben beküldése** vagy **postai utánvéte** mellett a **legtávolabb vidékekre** is megküldöm.

A résztvevők az eredeti sorsjegy mellett még az állampecséttel ellátott eredeti játéktervet is **ingyen** kapják tőlem, és húzás után minden **felszólitás nélkül azonnal** megküldöm nekik a **hivatalos** nyeremény-lajstromot.

A nyeremény összegeket **pontosan és titoktartás mellett** küldöm meg **egyenesen** az érdekelteknek.

☞ **Megrendeléseket postai utalványnyal**
☞ vagy pedig **ajánlott levél** által tehetni.
☞ A megrendelésekkel tehát, tekintve a húzás közelségét

f. é. május 15-ig

bizalmasan kell alólirthoz fordulni.
Id. Heckscher Samu,
bankár és váltó-üzér **Hamburgban.**
(190) (1—10)

---

(50) (8—*)

VASTARTALMU CHINA-SZÖRP

Grimault és társa párisi gyógyszerészektől.

Egyike ez a legkitünőbb erősitő-szereknek, a minőkkel az orvosi kincstár rendelkezik. Ujjáteremti a kimerült erőt, s javitja a betegség által megromlott vért, a Grimault és társa-féle vastartalmu china-szörp a párisi »Academie de médecine« által kitüntetett s minden orvosi tekintély által ajánltatik, s hasonló jó eredménynyel működik, ugy a gyermekeknél, valamint felnőtteknél is. Különösen eredménydúsan alkalmaztatik a **sápadtság, vérszegénység s a havi tisztulás rendetlensé** eseteiben, valamint a gyomorfájások ellen is, melyeknek a nők oly gyakran ki vannak téve. Megkönnyiti a fiatal leánykák kifejlődését, emeli az étvágyat, elősegiti az emésztést, s visszaadja az előbbi üde kinézést. Hogy a számos hamisitásoknak eleje vétethessék, kéretik mindenki a minden üvegen rajta levő **Grimault és társa** aláirását kérni. — Főraktár **Bécsben** Benno Raabe gyógyfűkereskedőnél a Bäckerstrasseban.

Kolozsvárott Dr. Hintz G. gyógyszerész urnál.

☞ *Ugyancsak Bécsben Bruno Raabe Bäckerstasse és Philip Röder uraknál.*

Az egyedüli üzlet Bécsben,

mely a kedvezőtlen viszonyokkal számot vetve, áruinál egy további 30%-nyi árengedményt léptetni életbe indokolva látja:

Bettelheim H. és társa bécsi
Chinaezüst-gyáriraktára
Graben 28, vis-á-vis Sothens Wechselstube (Handelsbank.)

6 káveskanál	előbb ft 3.50, most 1.30.	czukor-szel. előbb	ft 12.—, most 6.80.
6 evőkanál	„ ft 8.50, „ 2.60.	1 vajas köcsög „	ft 5.—, „ 1.60.
6 asztali kés	„ ft 8.50, „ 2.60.	1 thea-szűrő „	ft —.80, „ —.20.
6 „ villa	„ ft 8.50, „ 2,60.	1 pár gyertyat. „	ft 9.—, „ 2.80.
1 levesmerő kan.	„ ft 5.—, „ 2.20.	1 czukorcsipő „	ft 2.50, „ —.90.
1 tejmerő kanál	„ ft 3.50, „ 1.40.	1 eczet és olajtartó	4 frttól-7 ft 50 krig.

☞ **Különös figyelemre méltó.** ☜

6 kés, 6 villa, 6 evőkanál, 6 kávéskanál } A huszonnégy darab összevéve diszes tokban 24 frt helyett csak 9 frt 25 kr.

6 csemege-kés, 6 csemege-villa, 6 csemege-kanál } 18 darab diszes tokban 18 frt. helyett csak 8 frt.

Legujabb pasta arany, ezüst és chinaezüst tisztitására, darabja 25 kr., 6 darab 1 frt 20 kr.

Pompás tálczák, kávéskannák, theakannák, theáskészlet, asztalszerek, gyertyatartók, czukorhintők, tojástartók, fogpiszkáló-tartók, asztalkendők csatok stb. Vidékre utánvét mellett pontosan és lelkiismeretesen. Kivánatra részletes árjegyzék küldetik.

(183) (2—3)

---

(188) (2—3)

Meghivás
a „VICTORIA" biztositó-társaság
tizedik rendes közgyülésére.

A „VICTORIA" biztositó-társaság t. cz. részvényesei, a Kolozsvártt, 1876. május-hó 31-kén délelőtt 10 órakor a városház nagy-termében tartandó

tizedik rendes közgyülésére

az alapszabályok 25. 26. §§-ei értelmében ezennel tisztelettel meghivatnak.

A rendes közgyülés tárgyai:

1. Az igazgató-választmány előterjesztése az 1875-dik üzletév eredményéről.
2. A számadás felett határozás.
3. Inditványok.
4. Választások a kereskedelmi törvény kivánatához képest átidomitott szabályok értelmében.

Kelt Kolozsvártt, 1876. május 6-kán, az igazgató-választmány megbizásából.

A „VICTORIA" biztositó-társaság igazgatósága:

alelnök:	igazgató:	vezérigazgató:
Simon.	**Wagner.**	**Szász.**

Kivonat az alapszabályokból.

25. §. Közgyülésen minden részvényesnek megjelenési és tanácskozási joga van.

A szavazatot illetőleg minden 2 uj részvényes egy szavazatra ad jogot. A régi részvényekre nézve a szavazati jog a régi alapszabályok szerint változatlanul marad.

Tiz szavazatnál többet senki sem birhat.

Távol levő részvényesek közönségesen csak szavazatképes részvényesek által képviseltethetik magukat; azonban a határozott nőre szóló régi részvényeseknél megengedtetik, hogy férjes nők férjeik, kiskoruak és gyámság alatt lévők gyámjaik és gondnokaik, testületek, apitványok választott meghatalmazottjaik által képviseltessenek, habár az ily egyének részvényesek nem volnának is.

Tiz szavazatnál több egy kézben ily megbizatás útján sem egyesithető, bele értve ebbe már a saját szavazatszámot is.

26. §. Egyébirant a részvényeseknek s azok képviselőinek a közgyülésen joggyakorolhatás tekintetéből hivatalos igazoló jegygyel kell magukat ellátniok, mely jegy birtoklójának nevét, állását, a képviselt részvények és az azok után járó szavazat számát foglalja magában, mely jegyek szavazat alkalmával mindenkor, tanácskozás alkalmával pedig szükség esetén felmutatandók.

E czélból az igazgató választmány minden közgyülés előtt saját kebeléből két tagot választ, kikhez az igazgatóság maga részéről egy harmadikat nevez, kik együtt képezik az igazoló bizottmányt, mely közgyülés előtt egy héttel folytonosan együtt ülvén, a szavazatot igazoló részvények a közgyülés előtt legalább 3 nappal ennél leteendők, a meghatalmazványok hozzá beadandók, s az általa megvizsgált részvényes jogositvány és meghatalmazványok alapján az igazoló jegyeket kiadja, eljárásáról a közgyülés elé terjesztendő jegyzőkönyvet és névjegyzéket vezetvén. —

(Utánnyomat nem dijaztatik.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.